

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitoksen yhtiöittäminen

Khall 29.08.2022 § 229
1069/00.01.00/2022

Valmistelu: talousjohtaja Ari Luostarinen, p. 040 593 4655 ja henkilöstöpäällikkö Maarit Mäntykoski, p. 040 748 7992.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Jämsän kaupunki kuuluu Keski-Suomen hyvinvointialueeseen. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erikoistason palveluista ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille. Jatkossa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen olisi sekä kuntien että hyvinvointialueiden tehtävä. Kuntien ja kuntayhtymien on siirrettävä sote-toiminta, sopimukset ja irtaimisto ml. yhtiöiden osakkeet (voimaanpanolain 23 §:ssä säädetyn osin) hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien ilman korvausta. Sen sijaan kiinteistöt jäävät kuntien ja kuntayhtymien omistukseen. Hyväksytyn lainsäädännön mukaisesti hyvinvointialueen palvelukseen siirtyy kunnan/kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstö. Lisäksi alueen palvelukseen siirtyy tukipalvelutehtävissä oleva henkilö, mikäli hänen tosiasiallisista työtehtävistään vähintään puolet on siirtyvään toimintaan liittyviä tukitehtäviä. Tukipalveluiksi katsotaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimintaa tukevat tehtävät kuten keskitetty ruokahuolto, siivous, laitehuolto, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut, kiinteistötoimi, tekniset palvelut sekä lääketieteelliset laboratoriot ja kuvantamispalvelut. Henkilöstön luovutus tapahtuu liikkeenluovutusta koskevien periaatteiden mukaisesti.

Hyvinvointialuelain 9 §:n mukaan, jollei lailla toisin säädetä, hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelun tuottajilta taikka tuottaa palvelusetelin perusteella. Hyvinvointialueet voivat tehdä yhteistyötä toistensa kanssa perustamalla yhteisen toimielimen tai viran, sopimalla viranomaistehtävän hoitamisesta taikka ostopalvelusopimuksen perusteella. Lisäksi hyvinvointialueet voivat perustaa hyvinvointiyhtymän tuottamaan tukipalveluja. Hyvinvointiyhtymälle ei voitaisi siirtää tehtävän järjestämisvastuuta. Lain esitöissä on todettu, että hyvinvointialue voi perustaa yhtiöitä omalla alueellaan lakisääteiseen tehtäväänsä liittyvissä tehtävissä ja siten, ettei toiminta vaarantaisi sen lakisääteisten tehtävien hoitoa. Hyvinvointialueissa säädetään kilpailluilla markkinoilla toimimisen edellytyksenä olevasta yhtiöittämisvelvollisuudesta sekä sitä koskevista poikkeuksista kuntalain tapaan. Hyvinvointialueen on varmistettava muun palveluntuottajan edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta. Palvelujen hankintamenettelyyn sovelletaan hankintalakia, jota järjestämislaki täydentää. Hyvinvointialueet voivat hyödyntää sidosryhmäyksiköitä sen jälkeen, kun ne käyttävät yhtiöissä määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa (HL 15 §).

Jämsän kaupungin ruokahuolto ja siivouspalvelut on järjestetty kunnallisen liikelaitosmallin mukaisesti. Jämsän kaupunki on sitoutunut tuottamaan em. tukipalvelut yhteisyhtiölle (Jämsän Terveys) palvelusopimuksen mukaisesti (sopimus loppuu vuonna 2025). Myös Jämsän Terveys Oy:n Jämsän kaupungin omistusosuus (49 %) siirtyy Keski-Suomen hyvinvointialueelle ja yhtiön toiminta hyvinvointialueen vastuulle. Koska tilanne poikkeaa Jämsän kaupungin osalta normaalista suoraan kaupungin toiminnan alaisuudessa olevasta sote-toiminnasta pitkäaikaisen sopimuksen pohjalta ja kunnallista liikelaitosta ohjaa hankintalaki markkinoilla tapahtuvan toiminnan osalta, pyydettiin asiasta selvitys BDO:lta, joka valmistui vuoden 2021 loppuun mennessä (oheismateriaalina).

Liikelaitoksen myynti kohdistuu suoraan kilpailulla markkinoilla toimivalle yhtiölle, eikä palveluiden piiriin kohdistuville asiakkaille. Järjestely voitaneen tulkita sellaiseksi, että myös ateriapalveluiden tuottaminen sote-palveluiden asiakkaille on sopimuksella ulkoistettu Jämsän Terveys Oy:n hoidettavaksi Jämsän kaupungin puolesta. Näin ollen ateriapalveluiden myynti Jämsän Terveys Oy:lle kohdistuu kilpaillulle markkinoille. Lähtökohtaisesti Jämsän Terveys Oy voisi ostaa ateriapalvelut alihankintana myös kolmannelta yksityiseltä ateriapalveluiden tuottajalta. Tämän vuoksi Liikelaitos tältä osin toimii kilpailutilanteessa markkinoilla. Liikelaitoksen myynti Jokilaakson Terveys Oy:lle ja Jämsän Terveys Oy:lle on kilpaillulle markkinoille suuntautuvaa ja siten yhtiöittämisvelvollisuuden alaista.

Selvityksen vaihtoehtoina viidestä eri vaihtoehdosta on valittu malli, josta on keskusteltu myös hyvinvointialueen kanssa. Tässä mallissa Jämsän kaupunki perustaa osakeyhtiön, jonka osakkaaksi tulee Jämsän kaupunki ja Keski-Suomen hyvinvointialue. Yhtiö perustetaan Jämsän kaupungin tytäryhteisöksi ja hyvinvointialueen osuus yhtiöstä olisi esim. 10 %. Yhtiön on tarkoitus mahdollistaa sidosyksikköasema, jolla vältetään jo toimivien palveluiden kilpailuttaminen. Tämä malli mahdollistaa toiminnan jatkuvuuden mahdollisimman pienin muutoksin ja vastaa Jämsän kaupungin tavoitteisiin suhteellisen hyvin. Lisäksi se ottaa huomioon hyvinvointialueen tavoitteet ja on voimassa olevan lainsäädännön mukainen.

Perustettavan yhtiön muita peruseriaatteita:

- Henkilöstö siirtyy yhtiön palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Henkilöstölle on pidetty 3 infotilaisuutta yhtiöittämisestä.
- Yhtiö toimii Jämsän kaupungin tiloissa vuokralla.
- Irtaimet tuotantovälineet siirtyvät yhtiön omistukseen niiden nykyarvolla; rajapinta ratkaisu kaupunginhallituksessa syksyn aikana.
- Kiinteät laitteet sisällytetään toimitilan vuokraan. Oheistilojen (esim. palvelutalot) vuokrauksesta tehdään erilliset sopimukset kaupungin kanssa, käyttöön luovutettujen laitteiden huolto- ja korjauskulut laskutetaan yhtiöltä sovittavien periaatteiden mukaisesti.
- Hinnoittelussa pyritään noudattamaan periaatteita, joiden perusteella tuotteiden hinta ei merkittävästi muutu organisoinnin vuoksi.

- Yhtiön hallituksen jäsenmäärä on 5 henkilöä, josta hyvinvointialue ehdottaa yhtä henkilöä.
- Yhtiöjärjestys laaditaan normaalin kunnallisen yhtiön mukaisesti, jossa huomioidaan myös toiminnan erityisjärjestelyt mm. valmiussuunnittelu.
- Toimenpiteet tehdään niin, että yhtiö voi aloittaa varsinaisen toimintansa 1.1.2023. Ennen yhtiön perustamista yhtiön aloittamiseen liittyviä toimenpiteitä voidaan tehdä perustettavan yhtiön lukuun.
- Yhtiölle valmistellaan tase ja talousarvio, joka hyväksytään yhtiön puolesta ennen toiminnan aloittamista, joten yhtiön hallitus on nimettävä jo joulukuussa 2022.
- Yhtiön osakepääoma on 100.000 €, tarvittaessa yhtiön aloittaessa käytetään vapaata oman pääoman rahastoa/antolainasta toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut liikelaitoksen mahdollista yhtiöittämistä on käsitelty yhteistyötoimikunnassa (20.6.2022, § 12).

Henkilöstön siirtyä 1.1.2023 liikkeen luovutus -periaatteella perustettavan palveluntuottajan (Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy) palvelukseen Jämsän kaupungin palveluksesta. Henkilöstön siirtymisessä noudatetaan työsopimuslain mukaisia liikkeen luovutuksen periaatteita ja säännöksiä. Vastuu työntekijöiden palkka- tai muiden työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisesta siirtyy luovuttajalta luovutuksensaajalle luovutushetkellä.

Välitön yhteistoimintaneuvottelu siirtyvän henkilöstön kanssa on aloitettu 6.6.2022 tiedotustilaisuuksissa ja käydään jatkuvan neuvottelun periaatteella työpaikkakokouksissa. Yhtiöittämisestä on pidetty Teams:llä kolme samansisältöistä tiedotustilaisuutta: 6.6. ja 13.6 (nauhoitettu) sekä 21.6.2022. Lisäksi 22.6.2022 on perustettu Teams-työtila, johon tiedotustilaisuuksien sekä muu materiaali on liitetty. Teams-työtilaan on perustettu myös keskustelu-/kyselypalsta.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
KuntaL; Jämsän kaupungin hallintosääntö 4 luku

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättää perustaa "Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy"-nimisen osakeyhtiön sidosyksikköyhtiöksi 1.1.2023 alkaen esittelytekstissä mainituin periaattein.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Jorma Poti, Lotta Ahola ja Jukka Haaparanta eivät esteellisinä osallistuneet asian käsittelyyn ja päätöksentekoon (yhteisöjäävi).
Kokoukselle valittiin tämän pykälän käsittelyä varten puheenjohtajaksi Sanna Rajala.